

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Cap. V. De Concupiscentia, & peccatis infirmitatis, malitiæ, & habitûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

advertentis esse ampliùs considerandum, aut inquirendum, & voluntas vult agere sine majore consideratione. 2. In alio nempe, vel in actu positivo, quo quis vult aliud, quod advertentiam impediat, v. g. sequi passionem: vel in omissione diligentia, quæ posset, & deberet adhiberi: vel in aliquo defectu habituali non ignoto, v. g. in nimia præcipitatione in agendo, in negligentia ordinaria in attendendo, in prava consuetudine, quam quis emendare non curat.

CAPUT V.

De Concupiscentia, & peccatis infirmitatis, mania, & habitus.

Q. I. *AN motus Concupiscentia sunt peccata?*

Resp. I. Inordinati Concupiscentia motus, si libera voluntate excitentur, sunt peccata mortalia in materia gravi, & venialia in levi: quia sunt inordinati, & plene voluntarii, ac liberi: ergo nil illis deest ad culpam materia commensuratam.

Resp. II. Inordinati Concupiscentia motus, quamvis à dæmone excitati, vel sua sponte necessariò exurgentes, accedente aliqua advertentia imperfecta, & consensu
volun.

voluntatis imperfecto sunt peccata venialia: quia homo non potest absque culpa ullatenus, etiam imperfectè admittere, vel approbare, quod ex se malum, ac inordinatum est, & disconvenit naturæ rationali. Non sunt tamen mortalia, etiamsi sint de re graviter illicita, propter imperfectiorem actûs. Accedente verò perfectâ advertentiâ, si voluntas eos velit, vel approbet, sunt peccata mortalia, ex ad Rom. 1. Quia mortale est velle perfectè, & approbare, quod graviter ex objecto inordinatum est, & dedecet naturam rationalem.

Resp. III. Motus indeliberati Concupiscentiæ, rationem, ac voluntatem prævenientes, licet graviter inordinati, non sunt peccata imputabilia, nullo accedente voluntatis consensu, etiam interpretativo. Constat. 1. ex Trident. sess. 5. cap. 5. docente concupiscentiam non posse nocere non consentientibus; quin imò coronatum iri, qui legitimè certaverit. 2. Ex his Bani propositionibus damnatis à Pio V. & Greg. XIII. 50. *Prava desideria, quibus ratio non consentit, & quæ homo invitatus patitur, sunt prohibita præcepto, non concupisces. 51. Concupiscentia sive lex membrorum, & prava eius desideria, quæ invitati sentiunt homines, sunt vera legis inobedientia.* 3. Quia tales motus nullo modo sunt voluntarii, ac liberi, voluntate,

ac

ac libertate personali requisita ad demeritum personale: non enim possumus illos non habere pro arbitrio voluntatis nostræ.

Not. Idem dici debet de omnibus pravis cogitationibus, & aliis motibus internis graviter ex objecto malis. Nam si actus illi sint penitus indeliberati, ac involuntarii etiam in causa, & à voluntate improbentur, nullatenus sunt peccata, quia nullatenus sunt voluntarii. Quod si sint imperfectè deliberati, ac voluntarii, sunt peccata venialia ob imperfectionem actus: si verò plenè deliberati sint, & approbentur à voluntate, sunt peccata mortalia in materia gravi, quia sunt plenè voluntarii, & graviter mali.

Q. 2. *An passio, seu motus vehemens Concupiscentia tollit peccatum, vel malitiam ejus minuit?*

Resp. I. Est peccatum obsequi passioni, etiam antecedenti, hoc est, quam voluntas non excitat, seu imperat, quando non tollit usum rationis, nec omnem deliberationem. Constat. 1. ex Daniel. 13. *Concupiscentia subvertit cor.* & ad Rom. 7. *passiones peccatorum operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti.* 2. Quia est quid inordinatum, & tunc est liberum, nam voluntas potest ei non obsequi.

Tom. I.

R

Tamen

Tamen passio illa antecedens minuit malitiam peccati. Ita *S. Thom.* 1. 2. q. 77. a. 6. quia minuit cognitionem, ac deliberationem, requisitam ad libertatem, ideoque libertatem. Nam facit, ut objectum delectabile appareat magis conveniens, & ut intellectus magis consideret rationem boni delectabilis, quam rationem illiciti, quæ voluntatem à consensu avertere posset.

Sed non ita malitiam minuit, ut ex mortali veniale faciat in motibus deliberatis, ut quando ex passione aliquis procedit ad actum peccati, vel ad consensum deliberatum: quia tunc voluntas potest simpliciter non consentire, & non obsequi passioni, cum habeat sufficientem ad id deliberationem. Ita *S. Thom.* a. 8.

Si verò talis passio tollat totaliter usum rationis, vel advertentiam omnem impediatur, impedit peccatum: quia tunc id, quod ex illa fit, non est liberum, nec voluntarium in se, neque in sua causa. Si tamen motus illi fuerint voluntarii in causa, in qua prævideri potuerint, ut in ebrietate, tunc actus mali ex iis sequentes imputantur ad culpam; cum sint indirectè, & interpretativè voliti.

Resp. II. Passio consequens, seu liberè excitata, vel voluntaria in prava consuetudine non retractata non minuit, sed potius auget peccatum, quod ex illa fit: quia non minuit, sed auget voluntarium, & inten-

ensionem affectûs. Ita *S. Thom. a 6.* inde inferens: & sic verum est, quod quanto aliquis majori libidine, vel concupiscentia peccat, taniò magis peccat.

Q. 3. Quid, & quale est peccatum infirmitatis, & malitia?

Resp. I. Peccatum ex infirmitate est illud, quod procedit ex passione antecedente, seu quæ non est voluntaria in se, nec in causa, puta in prava consuetudine efficaciter non retractata, nec tamen tollit libertatem. Peccatum ex malitia est illud, quod fit ex pura libertate: sive quod neque ex ignorantia indirectè tantùm volita, neque ex passione antecedente committitur, sed ex mera electione voluntatis: & sic nihil habet, quo minuatur ejus malitia. Unde peccatum procedens ex ignorantia affectata, vel ex passione liberè excitata, est etiam peccatum ex malitia, aut ei æquivalet; cum ejus prima radix sit sola prava voluntas, quæ passionem, vel ignorantiam procurat, nec minuit libertatem.

Resp. II. Peccatum ex infirmitate, seu passione ex suo genere gravius est, quàm peccatum ex ignorantia non affectata. Quia talis ignorantia minuit liberum, & voluntarium: at passio antecedens minuit quidem liberum, sed auget voluntarium, nam auget voluntatis intensionem, ac co-

natum. Omnium verò, cæteris paribus, ex suo genere gravissimum est peccatum ex malitia, quia omnium maximè voluntarium, & liberum est.

Q 4. An peccata commissa ex prava consuetudine, quam quis emendare non curat, æquivalent peccatis malitiæ?

Resp. Aff. Ita S. Thom. 1. 2. q. 78. a. 2. ibi: manifestum est, quòd quicumque peccat ex habitu, peccet ex certa malitia. Quia peccans ex habitu peccat ex majore inclinatione, & intensione voluntatis; nam (ut ait S. Thom.) habitus vertitur in naturam. Nec consuetudo tollit deliberationem saltem citam, quæ sicuti ad rectè agendum, ita ad actu peccandum sufficit, licèt sit imperceptibilis, ob facilitatem, & promptitudinem agendi; ut patet in homine assueto ad amandum Deum, qui audito ejus nomine statim prorumpit in amorem ex cita deliberatione, ut notat Suarez. Et quamvis peccaret ex minus perfecta deliberatione, hoc tamen non minuit ejus malitiam: quia defectus ille est ei voluntarius in causa, nempe in consuetudine non retractata efficaciter, & in negligentia illam tollendi. Quàm stultè igitur aliqui conantur excusare sua peccata, eò quòd ex pravo habitu oriantur; cum
inde

inde augeantur ! unde Conc. Later. 3. c. 7. ait: *tantò graviora sunt crimina, quanto diutius animam infelicem tenuerint.*

Q. 5. *Ad quid tenetur implicatus consuetudine peccandi mortaliter ?*

Resp. Tenetur sub mortali illam efficaciter retractare, & emendare. *Est communis.* quia mala consuetudo est occasio proxima, & periculum morale peccandi, imò, & necessitas quædam moralis, in quam homo voluntariè se coniecit: *dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas.* ait S. August. l. 8. Conf. c. 5. quippe consuetudo mala vehementer pertrahit ad similes actus malos. At quisque sub mortali tenetur vitare, & à se remove-re occasionem proximam, ac morale periculum peccandi mortaliter; cum teneatur velle efficaciter vitare peccatum: alioqui censetur velle, saltem interpretativè, peccatum. Imò talis toties actu peccat, quoties ad pravam illam consuetudinem advertens, non proponit efficaciter illam corrigere. Nam tunc voluntariè retinet in se occasionem proximam peccati, & vult saltem interpretativè in morali periculo peccandi immorari, adeoque vult ipsum peccatum. Adde quòd pravus habitus, quem quis non statim curat evel- lere, necessitatem moralem peccandi au-

geat, & pariat cordis duritiam, obstinationem, desperationem, ac demum impœnitentiam finalem.

Hæc procedunt etiam de consuetudine circa actus quosdam malos externos, v. g. blasphemiam, juramentum falsum, licet absque advertentia, & animo blasphemandi, aut jurandi prolata. Nam ex communi gravis est obligatio etiam ejusmodi consuetudinem tollendi: quia (ut ait De Lugo) talia verba, etiam sic prolata, habent gravem turpitudinem, ac difformitatem objectivam, ob quam graviter disconveniunt naturæ rationali, & ratione cujus homo tenetur ea non velle neque in se, neque in causa: quippe exterius sonant blasphemiam, aut juramentum, & eum sensum generant apud audientes. Igitur sicut illicitum est Deum blasphemare, vel adducere in testem falsitatis, aut cum periculo falsitatis, & usurpare verba, quæ exterius sonant, & significant audientibus blasphemiam, vel perjurium: ita illicitum est velle in causa ponere illos actus; & præcipitur destructio causæ illorum, nempe consuetudinis: quæ consuetudo voluntariè permessa est grave peccatum. Non velle autem efficaciter illam emendare, est velle indirectè, & saltem interpretativè actus illos illicitos, ex ea ortos. Adde, quòd ista grave scandalum parere apta sint.

Item

Item motus alii subditi graviter inordinati, qui ex prava consuetudine quasi inadvertenter accidunt, non excusantur à mortali, quamdiu non adhibetur diligentia, & conatus, ut præcaveantur, & consuetudo corrigatur: quia si non in se, certè in causa, nempe in mala consuetudine non retractata, vel negligentia sufficienter noti, & voluntarii sunt.

CAPUT VI.

De Peccatis merè internis.

Qua scilicet consistunt in solis actibus internis, absque ullo opere, & signo externo.

Not. Actus voluntatis generatim dividitur in prosecutivum, & adversativum. Prosecutivus circa objectum illicitum triplex est. 1. Est volitio efficax objecti, qua voluntas vult adhibere media, quæ sunt in ejus potestate, ad illud objectum assequendum, seu opus volitum exequendum. 2. Est desiderium, sed inefficax. 3. Est simplex delectatio, seu mera complacentia de objecto, seu opere apprehenso, absque proposito exequendi, & desiderio assequendi; quæ est simplex quidam voluntatis affectus, quo res apprehen-

R 4

hen-